

Evaluatie protocol uitwisseling geheime informatie door gedeputeerde staten aan provinciale staten en aan statencommissies.

Aanleiding voor de evaluatie van het sinds 2016 geldende protocol “*uitwisseling geheime informatie door gedeputeerde staten aan provinciale staten*” gaat terug naar 5 juli 2019. Naar aanleiding van het rekenkamerrapport “*Geheimhouding*” hebben PS toen het volgende besloten:

1. Opnieuw afspraken te maken met GS over de periodiciteit van opheffen geheimhouding met argumentatie voor opheffen of verlengen;
2. In het protocol geheimhouding alleen de meest voorkomende wettelijke mogelijkheden die de Provinciewet (Pw) kent voor het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding in het verkeer tussen GS en PS te benoemen;
3. Te laten onderzoeken of veilige methoden voor het digitaal ter inzage leggen van geheime informatie beschikbaar zijn en vragen hierover in het vierde kwartaal van 2019 geïnformeerd te worden;
4. Het beleidskader geheimhouding gezamenlijk met GS te evalueren en te actualiseren om een bijgewerkte versie te kunnen bespreken in PS;
5. Terughoudendheid te betrachten bij het opleggen van geheimhouding en hiervoor alleen te kiezen indien de afwegingen die leiden tot het besluit inzichtelijk gemotiveerd worden.

Stand van zaken en samenhang van besluit

Kijkend naar bovenstaande punten is de stand van zaken als volgt. De punten 1, 2 en 5 worden gebundeld meegenomen wanneer het protocol wordt geactualiseerd. Naar verwachting zal vanaf april 2022 het wetsvoorstel bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur doorwerken in de Provinciewet. In mei van dat jaar gaat ook een transitie plaatsvinden naar de Wet open overheid (Woo). Deze wetten gaan een dermate grote impact hebben op het protocol geheimhouding, dat er na een herziening nu, op zeer korte termijn een nieuwe actualisatie moet plaatsvinden. Dat is niet wenselijk. Voor het digitaal ter inzage leggen van geheime stukken geldt dat dit wegens Corona versneld is opgepakt. Sinds september 2020 is de digitale terinzagelegging in werking getreden.

Deze stand van zaken betekent voor de samenhang van het besluit het volgende:

- Het huidige beleidskader geheimhouding wordt nu geëvalueerd (4). Hierin worden ook de eerste ervaringen met het digitaal ter inzage leggen van geheime stukken meegenomen (3).
- Mede aan de hand van de bevindingen van deze evaluatie, maar vooral ook aan de hand van wijzigingen van de Provinciewet en de Woo wordt het protocol geactualiseerd. Verwachting is dat dit in het eerste deel van 2022 zal plaatsvinden. In deze actualisatie worden de afspraken over de periodiciteit van opheffen (1), afwegingen over de meest voorkomende wettelijke mogelijkheden van de Provinciewet (2) en het betrachten van terughoudendheid bij het opleggen van geheimhouding (5) meegenomen.

Kortom, de evaluatie van het protocol en eerste bevindingen van het digitaal ter inzage leggen van stukken worden middels dit document uitgevoerd. Voor de digitale terinzagelegging van stukken geldt dat in het bijbehorende statenvoorstel een specifieke separate evaluatie is toegezegd. Deze evaluatie is als bijlage aan dit document toegevoegd. De actualisatie van het protocol, inclusief bovengenoemde onderdelen, wordt opgeschort en uitgevoerd op het moment dat de nieuwe wetten in werking zijn getreden.

Opzet evaluatie

Aan de hand van een drietal hoofdlijnen wordt de evaluatie van het protocol uitgevoerd.

1. Welke doelen wilde men bereiken met het protocol? In hoeverre zijn die gerealiseerd? [m.a.w. heeft het voldaan?]
2. Is het protocol nog steeds actueel? [m.a.w. voldoet het nog steeds]
 - I. *Proces van digitale terinzagelegging (nieuw sinds september 2020)*
 - II. *Wetsvoorstel integriteit en functioneren decentraal bestuur.*
 - III. *Verschuiving motivering geheimhoudingsgronden van de Wob naar de Woo*
3. Zijn er praktische zaken waar we tegen aan lopen? Hoe kunnen we die oplossen?

Welke doelen wilde men bereiken met het protocol? In hoeverre zijn die gerealiseerd?

Om te kunnen concluderen in hoeverre de doelen, beoogd met het protocol, bereikt zijn, is het goed terug te gaan naar de doelen die destijds het uitgangspunt vormden van het protocol. Deze worden vervolgens puntsgewijs nagelopen.

- a) Zo open mogelijke communicatie tussen bestuur en politiek (met als achtergrond de Wob waarin de beperkingen voortkomen uit de artikelen 10/11)
- b) Opleggen van geheimhouding in frequentie, duur en omvang zoveel mogelijk beperkt
- c) Protocol wordt uniform toegepast
- d) Provinciale staten krijgt verzoeken om geheimhouding te bekrachtigen
- e) Jaarlijkse evaluatie van het instrument geheimhouding inclusief de periodieke toets op het opheffen van geheimhouding. Met rechtspersonen, waarin wordt deelgenomen, afspraken maken over openbaarheid en informatievoorziening aan publieke aandeelhouders.

Ad a. Zo open mogelijke communicatie tussen bestuur en politiek (met als achtergrond de Wob waarin de beperkingen voortkomen uit de artikelen 10/11)

Onder 'open communicatie' verstaan we het zoveel als mogelijk beschikbaar stellen van informatie van GS aan PS zodat PS deze kan gebruiken ten behoeve van haar kaderstellende-, controlerende- en volksvertegenwoordigende rol. Artikel 167, tweede lid Provinciewet luidt: "GS geven PS alle inlichtingen die PS voor de uitoefening van hun taak nodig hebben." Met onder andere het beantwoorden van statenvragen, het (tussentijds) informeren over de voortgang op projecten, opgaven, programma's en beleid, het delen van informatiestukken en rapportages wordt vanuit GS de informatie gedeeld die voor PS essentieel is om haar kaderstellende- en controlerende rol uit te kunnen voeren.

Om het verder mogelijk te maken dat statenleden vanuit hun volksvertegenwoordigende rol informatie zoveel als mogelijk kunnen gebruiken in een openbaar politiek debat, moet informatie zo min mogelijk beperkt worden door het opleggen van geheimhouding. Op dit moment volgen de beperkingen uit artikelen 10 en 11 van de Wob. Met de inwerkingtreding van de Woo op 1 mei 2022 zullen deze beperkingen volgen uit artikelen 5.1 en 5.2 van de Woo, waarbij actieve openbaarmaking van informatie verder zal worden bevorderd.

Ad b. Opleggen van geheimhouding in frequentie, duur en omvang zoveel mogelijk beperkt

Door het ontbreken van een normenkader waarmee eenduidig kan worden vastgesteld of het opleggen van geheimhouding beperkt is gebleven, is hier geen volledig te objectiveren uitspraak over te doen. Wanneer wordt iets zoveel mogelijk beperkt?. Desondanks biedt zowel het proces van besluitvorming van Gedeputeerde Staten, als de bevindingen van het rekenkamerrapport handvatten om te kunnen stellen dat het opleggen van geheimhouding in duur, frequentie en omvang zoveel mogelijk beperkt wordt.

Proces van Gedeputeerde Staten

Te beginnen met het besluitvormingsproces van Gedeputeerde Staten. Openbaarheid is een grondbeginsel voor het Nederlands bestuur dat is vastgelegd in de Grondwet (artikel 110). De informatiestroom van Gedeputeerde Staten heeft hiermee het uitgangspunt dat in de literatuur wordt beschreven als 'openbaar, tenzij'. Dit betekent dat de beleidsstukken van het college in beginsel openbaar zijn en het onder geheimhouding delen van stukken als uitzondering geldt.

De artikelen 25, 55 en 91 van de Provinciewet en de artikelen 10 en 11 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) bieden het juridisch kader voor geheimhouding (de uitzonderingsgronden) in het verkeer tussen GS en PS en de CdK. Op grond van dit kader kunnen de Commissaris van de Koning (CvdK) en GS geheimhouding opleggen aan individuele Statenleden, aan Statencommissies en aan het orgaan PS. In de voorbereiding van GS-vergaderingen worden de juridische kaders voor geheimhouding streng bewaakt. Waar nodig worden voorstellen aangepast zodat de geheimhouding in omvang beperkt blijft.

Ook de omvang van geheimhouding wordt in diezelfde voorbereiding expliciet meegenomen. Binnen een dossier wordt enkel geheimhouding opgelegd op de documenten die onder de zogenaamde uitzonderingsgronden vallen. De rest van de beleidsstukken binnen dat dossier kennen het beginsel van openbaarheid.

Voor het beperken van de duur van geheimhouding kan worden verwezen naar artikel 25 vijfde lid van de Provinciewet. Geheimhouding op stukken, ontvangen vanuit GS, de CvdK of commissie, kan namelijk worden opgeheven door Provinciale Staten. Door de Statengriffie wordt een overzicht bijgehouden van de stukken waar geheimhouding is opgelegd. Periodiek wordt uitvraag gedaan naar in hoeverre de geheimhouding kan worden opgeheven. Daar waar mogelijk wordt middels een statenvoorstel voorgesteld de geheimhouding op heffen. Hiermee wordt de duur van geheimhouding beperkt. Voorafgaand aan het opleggen van geheimhouding wordt geprobeerd in te schatten hoelang deze van kracht dient te blijven. Inzicht in- en duidelijkheid over de duur van geheimhouding geeft de mogelijkheid tijdig te attenderen op opheffing wanneer de aangegeven termijn van geheimhouding verstreken is. Alhoewel hier verbetering in merkbaar is, blijkt het in de praktijk voor ambtenaren lastig om een einddatum of termijn aan te geven bij geheimhouding. Vaak wil men dit laten samenvallen met het einde van het project, waarvan einddatum op het moment van opleggen nog onbekend of onzeker is. De combinatie van het vooraf aangeven van de duur waar mogelijk, en het periodiek opheffen van geheime stukken zorgen ervoor dat de duur van de geheimhouding wordt beperkt.

Bevindingen Rekenkamer

Ook het Rekenkamerrapport geeft aan dat het beleidskader van de provincie Zeeland ten aanzien van het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding in het verkeer tussen GS en PS in overeenstemming is met de hogere wet- en regelgeving. Het rapport spreekt van een deugdelijk protocol 'geheimhouding'. Geheimhouding wordt juridisch juist gemotiveerd en biedt een werkzame mogelijkheid om geheime informatie aan te bieden aan PS die zo hun kaderstellende- en controlerende taak kunnen uitvoeren.

Ad c. Protocol wordt uniform toegepast

Het protocol 'Uitwisseling geheime informatie door Gedeputeerde Staten aan Provinciale staten en Statencommissies' vormt na haar vaststelling in 2014 het provinciale beleidskader ten aanzien van het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding in het verkeer tussen GS en PS. Dit protocol werd in 2016, naar aanleiding van een eerste evaluatie van het beleidskader in 2015 en het beschikbaar komen van nieuwe rechtsliteratuur en inzichten uit het Sloeweg-onderzoek, herzien. In dit herziene protocol 'geheimhouding' is niet alleen een aantal bestuurlijke uitgangspunten geformuleerd voor het werken met geheimhouding, ook zijn er algemene en logistieke afspraken tussen GS en PS opgenomen.

In de periode voor 2014, werd er minder uniform gewerkt. Met de inwerkingtreding van het protocol in 2014 en vooral na herziening daarvan in 2016, zijn de procedures en afspraken rondom het opleggen en bekrachtigen van geheimhouding steeds verder doordacht, uitgewerkt en in de praktijk toegepast en nageleefd. Vanaf 2016 is er daarom sprake van een uniforme toepassing en werking van het protocol. Ook het Rekenkamerrapport uit 2019 deelt de conclusie dat het protocol uniform wordt toegepast. Voorlopige geheimhouding door GS wordt steeds juridisch juist gemotiveerd en opgelegd.

Ad d. Provinciale staten krijgt verzoeken om geheimhouding te bekrachtigen

Dit doel is zonder meer behaald. Na de herziening van het protocol in 2016 wordt consequent aan het orgaan PS een openbaar besluit voorgelegd om de opgelegde geheimhouding, conform Pw en Wob, te bekrachtigen. Deze procedure wordt sinds 2016 goed gevolgd.

Extra stok achter de deur voor het op de juiste manier voorleggen van verzoeken aan Provinciale Staten om geheimhouding te bekrachtigen is de betrokkenheid van diverse ambtenaren. Naast de behandelend ambtenaar is bij het concept van geheimhouding de betrokkenheid van een jurist een vereiste. In de voorbereiding van de GS-vergadering, waarin het voorstel wordt besproken, wordt een extra controle uitgevoerd op de compleetheid en juiste agendering van dossiers. Via het college van Gedeputeerde Staten en de statengriffie komt het voorstel bij de leden van Provinciale Staten terecht. Kortom, genoeg betrokkenen om de verzoeken voor geheimhouding aan de juiste eisen te laten voldoen.

Ad e. Jaarlijkse evaluatie van het instrument geheimhouding inclusief de periodieke toets op het opheffen van geheimhouding. Met rechtspersonen, waarin wordt deelgenomen, afspraken maken over openbaarheid en informatievoorziening aan publieke aandeelhouders.

Het protocol geheimhouding wordt niet jaarlijks geëvalueerd. De laatste evaluatie dateert uit 2019 en voor die tijd is het beleidskader ook niet jaarlijks geëvalueerd. Daar waar een periodieke toets waardevol is, is de vraag in hoeverre het jaarlijks evalueren van een beleid waar geen grote wijzigingen, veranderingen of ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, toegevoegde waarde heeft. Naar aanleiding van deze evaluatie zijn op een aantal onderdelen verbeter- en aandachtspunten benoemd. Om regie te houden op deze punten en de werking van het protocol met de nieuwe wetswijzigingen te toetsen, wordt voorgesteld om twee jaar na het vaststellen van het nieuwe protocol, het protocol opnieuw te evalueren.

Voor de periodieke toets ten aanzien van het opheffen van geheimhouding geldt dat er nog ruimte is voor verbetering. Deze voorstellen worden incidenteel aan PS voorgelegd. Daar waar het protocol stelt dat vier maal per jaar nagegaan moet worden welke dossiers geheim moeten blijven en welke kunnen worden opgeheven, gebeurt dit in de praktijk twee maal per jaar. Reden hiervoor is dat projecten met geheime stukken een lange doorlooptijd kennen en gebleken is dat het per kwartaal opheffen, resulteert in weinig tot geen dossiers die kunnen worden opgeheven. Bij de tweejaarlijkse toets wordt het overzicht van geheime stukken (bijgehouden door de griffie) voorgelegd aan het ambtelijk apparaat met de vraag in hoeverre geheimhouding op de stukken kan worden opgeheven. Verzoeken tot opheffing worden middels een statenvoorstel aan Provinciale Staten voorgelegd. In de praktijk kunnen er halfjaarlijks enkele- tot geen geheime stukken worden opgeheven. Feit is dat informatie geheim dient te blijven, dan wel moet wachten tot een project in zijn geheel is afgerond.

Op basis van deze constatering valt te overwegen om het periodiek opheffen van geheimhouding ook een expliciete bestuurlijke afweging te laten zijn. Met andere woorden, het tweejaarlijks delen van het overzicht van geheime stukken met zowel het ambtelijk apparaat, als Gedeputeerde Staten. Deze overweging zal als aandachtspunt worden meegenomen.

Conclusie 1: de beoogde doelen zijn grotendeels bereikt, maar er zijn verbeterpunten

Kijkend naar bovengenoemde doelen kan geconcludeerd worden dat deze voor het grootste gedeelte zijn bereikt en het protocol geheimhouding een goed werkend beleidskader vormt. Met het oog op verdere optimalisering is er een drietal aandachts- en verbeterpunten te benoemen.

1. Geheimhouding wordt vooralsnog bijna altijd op volledige stukken gelegd, en niet slechts op het deel van een document waar een uitzonderingsgrond op algemene openbaarheid voor geldt. Geheimhouding op bijlagen of delen van een tekst zijn meer uitzondering dan regel. Door enkel geheimhouding op te leggen op het deel waarvoor dit nodig is, en dus de rest van het document wel openbaar te laten zijn, kan de geheimhouding nog verder worden beperkt.

2. Om de duur van geheimhouding verder te beperken zou men vanuit de ambtelijke organisatie actiever kunnen omgaan met het opheffen van geheimhouding. Daar waar bij het opleggen van geheimhouding expliciet de vraag wordt gesteld hoe lang een stuk geheim dient te blijven, leert de ervaring dat men hier vaak pas mee aan de slag gaat wanneer een periodieke uitvraag tot opheffing wordt gedaan of een Wob-verzoek is gedaan.

3. Een derde punt van aandacht betreft het delen van informatie door deelnemingen en verbonden partijen. In de praktijk blijkt het een zoektocht naar hoe bekrachtiging op deze informatie plaats kan vinden en is geheimhouding onduidelijk.

Op basis van het wettelijk kader, de bevindingen uit de evaluatie en de conclusies uit het onderzoeksrapport van de commissie onderzoek project Sloeweg, zijn de volgende bestuurlijke uitgangspunten bij het toepassen van geheimhouding te formuleren:

Bij deelnemingen gaat het niet zelden om bedrijfsgevoelige informatie. Hoewel ook bij deelnemingen openbaarheid van informatie als uitgangspunt geldt, kan op dergelijke informatie geheimhouding worden opgelegd. Ook kan worden besloten de informatie onder geheimhouding te delen met andere (leden van) provinciale bestuursorganen dan wel met anderen (externen). Het delen van de bedrijfsgevoelige informatie vindt plaats via een besloten deel van een PS-vergadering (op grond van

artikel 25, eerste lid Pw) of via een besloten commissievergadering (op grond van artikel 91, eerste lid Pw). De geheimhouding geldt voor iedereen die bij de behandeling aanwezig is en voor iedereen die van het behandelde kennis draagt (zoals bijvoorbeeld private partijen, deskundigen, ambtenaren, griffier, commissieleden, niet-statenleden zijnde). Op dezelfde wijze kan ook een externe private partij (mondeling) namens het bestuursorgaan (in de regel GS) informatie onder geheimhouding verstrekken aan allen die bij de vergadering aanwezig zijn.

Schriftelijke toepassing

In de afgelopen jaren is het uitgangspunt dat geheime schriftelijke informatie van deelnemingen door het bestuursorgaan (GS) met de andere provinciale bestuursorganen wordt gedeeld - en niet door de private rechtspersoon – consequent toegepast. Het protocol benoemt ook nog de mogelijkheid om informatie onder geheimhouding te delen met individuele statenleden. Dit staat op gespannen voet met het uitgangspunt dat de informatie voor alle statenleden gelijk moet zijn, zoals volgt uit artikel 167 Provinciewet. In de praktijk gebeurt het dan ook niet. Met de voorziene (Provincie)wetswijziging is dit straks niet meer toegestaan.

Mondelinge informatie

Volgens het protocol kan informatie mondeling op de volgende wijze worden gedeeld met provinciale staten:

1. In een besloten PS-vergadering.
2. In een besloten commissievergadering waarbij alle PS leden/ PS in de gelegenheid worden gesteld om daarbij aanwezig te zijn
3. In een door GS georganiseerde besloten informatiebijeenkomst.

Het protocol geeft aan dat de wijze benoemd onder 1 en 2 de voorkeur hebben. Aanvullend geldt daarbij het uitgangspunt voor informatieverstrekking over deelnemingen dat het bestuursorgaan (GS) - en niet de rechtspersoon - geheime informatie deelt met de andere provinciale bestuursorganen (of externen).

De meest gebruikte werkwijze is die waarbij mondelinge informatie over deelnemingen wordt gedeeld in een besloten commissie vergadering waarin geheimhouding wordt opgelegd aan de aanwezigen. Deze werkwijze is duidelijk en iedere aanwezige weet wat er van hem of haar verwacht wordt.

Een enkele keer is van het uitgangspunt dat GS de informatie deelt namens de rechtspersoon afgeweken. Hierbij werd de geheimhouding dan expliciet of impliciet opgelegd middels een beroep op artikel 2:5 Awb *“een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens”*.

Incidenteel heeft de werkwijze, waarbij de rechtspersoon zelf over geheime communiceerde, tot onduidelijkheid geleid over de status van de verstrekte informatie.

Tijdelijke wet

De Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming voorziet voor PS niet in de mogelijkheid om in beslotenheid te beraadslagen en te besluiten om geheimhouding op te leggen. Hiermee blijft in een digitale setting de derde mogelijkheid (een bijeenkomst georganiseerd door GS) over als enige setting waarin geheim is op te leggen aan de aanwezigen. In de praktijk moet dit worden gelezen als een GS vergadering waarbij commissieleden en eventueel externen te gast zijn. Hiermee kan er in beslotenheid worden vergaderd en kan er geheimhouding worden opgelegd.

Advies:

Met dit inachtneming luidt het advies om het uitgangspunt van het protocol, namelijk dat het bestuursorgaan (GS) - en niet de rechtspersoon - geheime informatie deelt met de andere provinciale bestuursorganen (of externen), consequent te hanteren. Digitale vergaderingen van provinciale staten en haar commissies kunnen niet besloten zijn. Een construct waarbij GS een vergadering uitschrijft is

juridisch de enige sluitende weg (hoewel dit construct nooit de bedoeling was van de wetgever).

Ad 2. Is het protocol nog steeds actueel?

Voor een groot gedeelte is het protocol in haar huidige vorm op dit moment nog actueel. Maar de invoering van de digitale terinzagelegging en de aankomende veranderingen van juridische kaders maken dat het protocol begin volgend jaar niet meer actueel is.

Proces van digitale terinzagelegging

Al enige tijd bestond de behoefte voor een proces van het digitaal terinzageleggen van geheime stukken. Vanwege de Corona-crisis en bijbehorende beperkende maatregelen, is het vraagstuk van digitaal terinzageleggen van geheime stukken in een stroomversnelling gekomen. Onderzoek naar de (technische) mogelijkheden voor een dergelijk proces is in gang gezet en heeft geresulteerd in een statenvoorstel in mei 2020. In augustus 2020 is het eerste geheime stuk digitaal terinzagegelegd voor Statenleden.

De Provincie Zeeland maakt hiervoor gebruik van de applicatie Citrix Files. Deze applicatie heeft meerdere functionaliteiten, een daarvan is een zogeheten “dataroom” of wel een meer dan gemiddeld beveiligde digitale omgeving waarin de leden van PS de geheime stukken kunnen inzien. Dit is in lijn met het informatieveiligheidsbeleid dat door de provincie Zeeland wordt gehanteerd, zodat eventuele risico’s van het digitaal terinzageleggen worden geminimaliseerd. Naast het opslaan van informatie in een beveiligde omgeving, voorziet het systeem ook in het bewaken van ongewenst delen van informatie door middel van een aantal technische aspecten (registratie login systeem, onmogelijkheden tot kopiëren en printen, etc.).

Naast de technisch ingebouwde beperkingen om een (data)lek te voorkomen, zijn er ook wettelijke en protocollaire gronden (Gedragscode politieke ambtsdrager Provincie Zeeland 2015; artikel 272 Wetboek van Strafrecht) waarop ambtspersonen, waaronder Statenleden, zich moeten houden aan de geheimhoudingsplicht. Het digitaal terinzageleggen van geheime stukken ontheft hen niet van deze plicht.

Werking

Inmiddels wordt ruim een jaar gewerkt met de digitale terinzagelegging. Zoals ook blijkt uit de conclusie van de separate evaluatie in de bijlage, kan worden gesteld dat dit zeer naar behoren werkt en voldoet aan de behoefte. Statenleden zijn zeer te spreken over het feit dat zij nu niet meer plaatsgebonden zijn en op een efficiëntere manier geheime stukken kunnen inzien. Tot op heden hebben zich ook geen voorvallen voorgedaan waarin geheime informatie is gedeeld of verspreid. Kortom, een mooie ontwikkeling binnen het proces van geheimhouding. Deze wijze van informatiedeling zal worden meegenomen in de actualisatie van het protocol geheimhouding begin volgend jaar.

Verschuiving motivering geheimhoudingsgronden van de Wob naar de Woo

Vooruitkijkend naar de toekomst gaan er binnen de juridische context grote wijzigingen plaatsvinden. Met de verandering van de Wob naar de Woo zal de context en de toetsingsgrond voor het opleggen en in stand houden van geheimhouding wijzigen.

De Woo onderschrijft het belang van het vergroten van de toegang tot overheidsinformatie, het bevorderen van de actieve openbaarmaking en het verheffen van bestuurlijke transparantie tot norm. Per 1 mei 2022 zal de Woo in werking treden, wat betekent dat het opleggen van geheimhouding vanaf dan zal geschieden op grond van de gedeeltelijk gewijzigde uitzonderingsgronden genoemd in artikelen 5.1 en 5.2 van de Woo. Een voorbeeld van een wijziging, ten goede van de openbaarheid, is dat onder de Wob de relatieve uitzonderingsgrond ‘het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie’ onder de Woo niet meer wordt genoemd als zijnde een uitzonderingsgrond. In plaats daarvan wordt openbaarmaking tijdelijk opgeschort en doet het bestuursorgaan mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.

Wetsvoorstel integriteit en functioneren decentraal bestuur.

Met de aankomende herziening van de **Provinciewet** op grond van het wetsvoorstel Integriteit en Kwaliteit decentraal bestuur veranderen de eigenlijke spelregels voor het opleggen en opheffen van geheimhouding.

Omdat de juridische kaders veranderen, verandert ook een (belangrijk) deel van de processen die beschreven staan in het protocol. Dit werkt volledig door in de hoofdstukken 3 en 4, respectievelijk de juridische toepassing van de geheimhoudingsregeling in de bestuurlijke praktijk en de praktische werkwijze.

- Er komt één beknopt hoofdstuk geheimhouding (de bekende artikelen 25, 55 en 91 Pw vervallen)
- Bekrachten door PS van door GS opgelegde geheimhouding is niet meer aan de orde
- Wet maakt onderscheid tussen mondelinge en schriftelijke geheime informatie
- Geheime informatie voor een commissie met statenleden is beschikbaar voor alle leden van PS ("*hoofdschap*" van staten)
- Geen geheime informatie meer van GS voor individuele statenleden
- PS kan een lid dat geheimhouding schendt drie maanden uitsluiten van deze informatie
- De vertrouwenscommissie voor het (her) benoemen van de CvdK ex artikel 61c Provinciewet is uitgezonderd van de regel dat informatie voor een commissie ook aan de staten toekomt.

Conclusie 2: door aanstaande wetswijzigingen en doordat de interne werkwijze (digitale terinzagelegging) is gewijzigd, zal het protocol worden aangepast. Deze actualisatie zal medio 2022 worden uitgevoerd.

Ad 3. Zijn er praktische zaken waar we tegen aan lopen? Hoe kunnen we die oplossen?

Tot slot een aantal aandachtspunten in praktische zin. Deze worden als actiepunten meegenomen richting het vervolg.

- *Eigenaarschap van ter inzagelegging (wie bepaalt wanneer het van de server gaat):* het eigenaarschap van de terinzagelegging is van belang voor de inrichting van het proces. De directie- en bestuurssecretaris hebben regie op de einddatum van stukken. Zodra de terinzagetermijn is verstreken, plaatsen zij de stukken uit Citrix. De afgelopen periode is een aantal keer door PS-leden gevraagd om stukken opnieuw aan te bieden voor terinzagelegging. Dit is in tegenspraak tot de bepaling dat stukken onder de griffier berusten tot de geheimhouding is opgeheven. Het goed vastleggen van afspraken hierover vraagt daarom aandacht en zal als actiepunt worden opgepakt.
- *Register beheer kan nog gedetailleerder:* Vooral nog wordt een overzicht van de terinzagegelegde stukken bijgehouden in Excel. Alhoewel er sinds het rekenkamerrapport van 2019 al een behoorlijke slag is gemaakt, zal het nog gedetailleerder bijhouden van stukken als concreet actiepunt worden meegenomen.
- *Checklist actieve informatieplicht 2003 actualiseren:* mede naar aanleiding van de komende wetswijzigingen en de herziening van het protocol, maar ook met het oog op dualisering, zal gekeken worden op welke punten deze checklist actualisatie behoeft. Met dit instrument kunnen Provinciale Staten een deel van haar controlerende taak concreet inhoud geven.

Conclusie 3: Alhoewel het protocol *uitwisseling geheime informatie door gedeputeerde staten aan provinciale staten* in zijn algemeenheid een goede werking kent, zijn er een aantal praktische zaken die richting de toekomst aandacht vragen. Deze zaken worden als concrete actiepunten opgepakt.